

BİTKİSEL ÇAY ANALİZLERİ

Bilinmeyen bir numunenin analizi 4 aşamada yapılır:

1. Organoleptik kontrol (renk, koku, tad, görünüş)
2. Mikroskopik kontrol (numunenin karakteristik anatomik elementleri belirlenir)
3. Tanıma reaksiyonları (spesifik reaksiyonlarla etken madde grupları saptanır)
4. Kromatografik yöntemler (Tanıma reaksiyonları ile saptanan etken madde grubundaki bileşikler kromatografik yöntemle ayrılırlar)

Bitkisel Çay Analizlerinde Tanıma Reaksiyonları:

1. KARDİYOAKTİF HETEROZİTLER:

Numune+ 5 ml %70'lik EtOH....2 dk kaynatılır.....süzülür.....süzüntü 2 misli su ile seyreltilir.....+1ml der Pb-subasetat.....süzülür.....süzüntü+ 5 ml CHCl₃ ekstre edili.....Kloroformlu faz (alt) ayrılıp 2 kapsüle alınır

Çözelti uçurulur (su banyosu)
Artık 2 ml % 3.5'lik glasiyal asetik asitli FeCl₃
↓
1 dakika beklenir
Deney tübündeki der H₂SO₄ ile tabakalandırılır

KELLER-KILIANI REAKSİYONU

Tabakaların ayrılama yüzeyinde
esmer renk (2-dezoksioz)

Çözelti uçurulur
Artık 1 ml etanolde çözülür
Baljet reaktifi
Turuncu-Kırmızı renk

BALJET REAKSİYONU
Doymamış 5 li lakton halkasının verdiği reaksiyon

CH₃COOH'li üst faz soluk yeşil

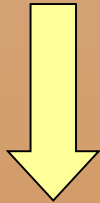
2. FLAVONOİTLER

Numune + 10ml metanol.....ısıtılır, çalkalanarak ekstre edilir.....süzülür.....süzüntü + 1 ml der. HCl.....+1 spatül Mg tozu....H₂ çıkışı..... Köpükte.....

Flavonlar...TURUNCU

Flavonoller...KIRMIZI

Flavanonlar...PEMBE-MOR

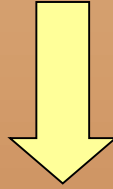

SIYANİDİN REAKSİYONU

3. ANTRASENOZİTLER:

Numune + 10 ml dilüe H_2SO_4 .....5 dk kaynatılır ..... Süzülür
..... Süzüntü soğutulur.....Benzenle ekstre edilir....
Benzenli tabaka (üst) + % 10'luk NH_3 çalkalanır..... Alttaki
 NH_3 'lü tabaka Pembe-Kırmızı ...5 dk sonra....**KIRMIZI RENK**
meydana gelir

BONTRAGER REAKSİYONU

(Serbest antrakinonların alkali ile verdiği reaksiyon)

4. SAPONOZİTLER:

Numune +15 ml dil H_2SO_4 ....ısıtılarak ekstre edilir
....Süzülür....Süzüntü +15 ml $CHCl_3$ .....ekstre edilip kloroformlu faz
(alt faz) 3 kısma ayrılır:

1. KISIM: Bir tüpe alınır+1ml der H_2SO_4 , tabakalandırılır, **SARI-KIRMIZI**....**SALKOWSKI REAKSİYONU** (Spirostan halkasının verdiği reaksiyon)
2. KISIM: Kuruluğa kadar uçurulur....artık...3 ml CH_3COOH anhidritinde çözülür...çözelti+1-2 damla der H_2SO_4 ile tabakalandırılır....**MAVİ-MOR RENK**....**LIEBERMAN-BURCHARD REAKSİYONU** (Steroidal yapının verdiği reaksiyon)
3. KISIM: Kuruluğa kadar uçurulur+ Anisaldehyt- H_2SO_4 Reaktifi...**PEMBE-MOR RENK**.....**ANİSALDEHİT DENEYİ** (Triterpen saponozitlerin varlığında oluşan reaksiyon, terpenik tüm bileşiklerle)

5. TANENLER

Numunenin %5'lik su ile infüzyonu hazırlanır:

1. +Stiasny Reaktifi (Formol+HCl)..... Çökelek (Kateşik Tanen)

Koyu-Mavi çökelek,
Gallik Tanen

2. +FeCl₃ TS...

Koyu-Yeşil çökelek,
Kateşik Tanen

6. ALKALOİTLER:

Numune + 10 ml %6'lık H_2SO_4 içeren %70'lik EtOH.....1 dak kaynatılır.....Soğutulur ve süzülür.....Süzüntünün bir kısmı, MAYER ve DRAGENDORF reaktifi ile kontrol edilir....(+)
ise deneye devam edilir, (-) ise deneye son verilir.

Kalan süzüntü + %25'lik Na_2CO_3 'la ...alkalilendirilir....+ 15 ml $CHCl_3$ ile ekstre edilir....Kloroformlu faz (alt faz) ayrılır + %10'luk CH_3COOH ile muamele edilir..... CH_3COOH 'lı faz(üst faz) 2'ye ayrılır:

MAYER REAKTİFİ
(Kirli beyaz çökelek)

DRAGENDORF REAKTİFİ
(Turuncu çökelek)